

Szentháromság ünnepe után 23. vasárnap

► 1Móz 18,20–33

Hátha csak?

A vasárnap jellege

A Szentháromság ünnepe utáni 23. vasárnap – az egyházi esztendő vége felé közeledően – az utolsó számozással ellátott vasárnap. A pünkösd utáni vasárnapokat gyakran egyfajta ünneptelen fél-évnek is tartjuk egyházunkban, tudván persze, hogy minden vasárnapnak van ünnepi jellege, hiszen Krisztus Urunk feltámadására emlékezünk.

Ebben az időszakban is a misszióra, a hitben való elmélyülésre, az egyház növekedésére helyez-
zük a hangsúlyt. Hogyan tapasztalhatjuk meg Isten naponkénti szeretetét és kegyelmét, hogyan lehetünk az egyház közösségének részesei?

Ha Isten gyermekei vagyunk, e földi világban is meg kell találnunk helyünket, szerepünket Isten követésében, természetesen helytállva a mindennapok feladatai között is.

Amit a textusról tudni kell

Kijelölt szakaszunk Ábrahám erőfeszítéséről szól, hogy megmentse Sodomát és környékét Isten pusztító haragjától, még mielőtt a büntetés be-
következne. Sodoma és a környék bűne igen súlyos volt. Ezek nagyrészt szexuális természetűek voltak, de az idegenekkel szembeni kegyetlenség és az erőszak is megjelent benne (Ez 16,48–50).

Fontos etikai és homiletikai tanulságai vannak e perikópának, hogy megérthessük a Mindenható jellemét és Ábrahám emberi közbenjárásának elkötelezettségét.

A pátriárka a hit alakjaként jelenik meg ebben a szakaszban, olyan emberként, aki rendkívül közel áll a Mindenhatóhoz, hiszen Isten megosztja vele terveit. Ábrahám a saját közösségének veze-

tőjeként és Isten kiválasztott embereként mintegy közbenjáróként viselkedik. Ez a felelősség nem csak vallási értelemben, de szociálisan is érett személyként ábrázolja őt. Az egészen nyílt és őszinte vitatkozás Istennel nem blaszfémia, hanem valójában a hűség és a hit megnyilvánulása. Ahogy Ábrahám elmegy a legutolsó határig, egészen tíz igaz emberig alkudozik, az valójában Isten irgalmának felfedése (Ez 33,11).

Isten igazságos, tehát ítélete elkerülhetetlen, de irgalma és kegyelme is jelen van, és megbo-
csát a megtérő bűnösnek. Dogmatikailag kiemelendő az isteni igazságosság és irgalom egyensúlya. Hitünk szerint a Mindenható igazságossága és kegyelmessége egyszerre működik (lásd EÉ 328: „Az Úr csodásan működik”); Isten igazsága megköveteli a bűn megítélését, de Isten kegyelme esélyt ad a megváltásra, a megtérésre. Etikai vonatkozás tekintetében is gazdag ez a perikópa; ahogy Ábrahám velőig hatoló őszinteséggel kérdezi: „Vajon elpusztítod-e az igazat is a bűnössel együtt?” (1Móz 18,23), ez kibontja azt az etikai dilemmát, milyen legyen a viszonyunk a bűnhöz és a bűnös emberekhez.

Isten válaszából felsejlik az is, hogy az igaz embereknek milyen jelentős szerepe van a társadalom megvédésében, szolgálatunk tevékeny hatással lehet egy közösség sorsára (lásd Jak 5,16). A felvetett etikai dilemma a mi világunkban is aktuális: mi a hívő ember felelőssége egy bűnben élő világban, társadalomban? Ábrahám példáját tekintve hogyan kell viszonyulnunk a bűnben élő környezetünkhöz? Egyfajta rejtett buzdítás is a sorok között rejlik, hogyan lehet az igaz ember jelenléte a bűnös világban mégis áldás, hogyan vegyen részt a hívő aktívan a közösség életében.

Az ósatya példája arra buzdítson bennünket,

hogy ne csak közömbösen a belső szoba csendjéből szemléljük a világ sorsát, hanem aktívan imádkozunk és cselekedünk a mindennapok valóságában igazi megújulásért, soha meg nem fáradván az imádság szolgálatában.

A perikópa megértése

E mostani vasárnapi igeszakaszunk mélyebb teológiai összefüggéseit vizsgálva legszembeötlőbb az isteni igazságosság és az isteni irgalom közötti diszkrépancia. Az Isten és az ember (Ábrahám) közti párbeszéd és „huzakodás” megmutatja, hogy a Mindenható nem kegyetlen bíró, hanem olyan empatikus személy, aki bár igazságot szolgáltat, de tekintetbe veszi a könyörületet, irgalmat is.

A leginkább hangsúlyos kérdés a közbenjáró imádság gondolata. Az ósatya közbenjáró könyörgeése mintegy előrevetíti számunkra Jézus Krisztus közbenjáró szolgálatát (1Tim 2,5), aki szüntelen könyörög érettünk, hogy el ne fogyatkozzék a mi hitünk (lásd Lk 22,32).

Az Űristen meghallgatja Ábrahámot, szóba áll vele, leereszkedik az ember szintjére, és válaszol a hozzá intézett kérdésre. Ez az Isten–ember kapcsolat lehetőségeinek mélységét festi elénk, személyes hitéletünk lehetőségeinek kiterjesztése, a másokért való közbenjárás és szüntelen imádkozás szépségét, de egyszersmind borzongató felelősségét is.

Kérdés és feladat is egyben, hogy hallhatjuk meg Isten válaszait életünk eseményeiben és mindennapos kérdéseiben.

Igehirdetési vázlat

Ábrahám közbenjárása és Isten irgalmassága

Az ósatya és a Teremtő közötti beszélgetés bensőséges viszonyt mutat be, az ember szinte ösbizalommal fordulhat alkotójához. A közbenjáró

ró imádság azonban nem szolgálja a saját érdek érvényesítését, hanem a másikért is közbenjár.

Mi volt a gonosz városok bűne, miért telik be Istennél a pohár?

Az ítélet mellett az igazak sorsa is fontos az Űr előtt.

Milyen az erőviszony a bűn és kegyelem között, avagy Isten elpusztítja-e az igazat is a bűnösssel együtt?

Az igazságos Űr és a könyörülő Űr

Isten kétféle megközelítése kapcsán elénk áll az igazságos ítélő, a megvesztegethetetlen bíró, de egyszersmind a kegyelmét osztó, irgalmat adó bíró is, aki mérlegeli az igazak jelenlétét.

Amikor a bűn eléri az Isten által tolerálható mértéket, akkor nem hagyhatja a gonosztságot egészen büntetés nélkül. Ábrahám közbenjárásában egyre lejjebb viszi a lécet, egyre csökkenti a megmentendő igazak számát. Ebben a versenyben kiderül, hogy Isten nem pusztítja el a várost akkor sem, ha a hatalmas tömegek között akár csak tíz igazat is talál. (Lót és felesége és két leánya végül négy megmenekülő, aki elhagyhatja a pusztuló települést.)

Az Újszövetségben Jézus a közbenjáró Isten és ember között, aki imádkozik érettünk, és életét is adja váltságul bűneinkért.

Mai felelősségünk Isten előtt

Az imádság fontossága és ereje a mai világban. Mennyire fontos, hogy ne csak magunkért, hanem másokért, szereteteinkért és ellenségeinkért is imádkozunk! Különösképpen is azokért, akik még nem hallották meg Isten hívását. Mennyire fontos a kisebb és nagyobb közösségeinkért való imádság is! A közbenjáró imádságnak történelmet formáló ereje van. Bátran merjünk odafordulni Istenhez, és higgyük is, hogy kéréseink eljutnak a mennyei Atya szívéhez.

A közbenjáró imádság a hívó ember felelőssége is (1Tim 2,1–4), mert nem maradhatunk közönyösek a világban meglévő szenvedéssel szemben.

Ahogy Isten egykoron meghallgatta Ábrahám kéréseit, ma is meghallgatja a hozzá menekülőt (Jn 16,23–24), aki hittel fordul felé. Az igaz ember ma is áldást hoz a szűkebb-tágabb környezetére. Hitünk élő példája családban és munkahelyen, szűkebb és tágabb közösségeinkben.

Isten ma sem önkényesen büntet, az ember számára nyitott a menekülés kapuja. Közbenjáró adatik minékünk, aki Isten Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus. Ő az igazi közbenjáró ember és Isten között, aki emberré lett, átérzi emberlétünk minden súlyát (lásd Zsid 4,15).

A mai hívő ember feladata és küldetése is a közbenjáró imádság és tanúságtétel Isten irgalmasságáról és kegyelmességéről életünk minden napján.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

Fil 3,17–21; Mt 22,15–22 (lásd még Mk 12,13–17; Lk 20,20–26)

Énekek

EÉ 466; 79

Imádság

Hálát adok neked, Úr Jézus, hogy még nem jött el országod, mert türelemmel várod sokak megtérését. Hálát adok neked, Úr Jézus, hogy türelemmel hordozol engem is, hogy igéddel hívogatsz országodba, hogy vessződdel és botoddal észre térítesz.

Bocsásd meg irgalmasan, Úr Jézus, hogy türelmeddel visszaéltem, hogy hívásodra nem hallgattam, hogy fenyítésedre zúgolódtam.

Szánd meg, Úr Jézus, az elveszett világot, és tégy tanítványoddá minden népet. Küldd el Szentlelkedet, hogy életre keljenek a megszáradt csontok. Küldd el Szentlelkedet, hogy követeid erővel tegyenek bizonytságot. Küldd el Szentlelkedet, hogy ébredjen a hit minden népnél. Küldd el Szentlelkedet, hogy terjedjen országod az egész világon.

Halld meg, Úr Jézus, a teremtett világ sóhajtozását. Feléd sóvárog a világ, és várja megváltását. Feléd sóvárog a szívem is. Jöjj el hamar, Úr Jézus! Ámen. (Hétfő este imádsága, EÉ 718–719. o.)

Illusztráció

„Irgalom és igazság találkoznak, igazság és béke csókolják meg egymást. Az igazság földből sarjad, és az igazságosság az égből tekint le.” (Zsolt 85,11–12)

Az alábbi vers jól összefoglalja a történet lényegét, az igazság és az irgalom egyensúlyát.

Túrmezei Erzsébet: *Isten szava*

A jó Isten hozzánk
sohasem szólt szebben,
soha megatöbben,
mint a szeretetben.

Szívünk dobogása
az Isten beszéde,
megérti a földnek
minden nemzetsége.

Minden falat, amit
megfelezel mással:
fölér Isten előtt
egy-egy imádsággal.

S míg födeled védőn
hajlik az árvára:
ha szalmafödél is
az az Isten háza.

Mert az Isten hozzánk
sohasem szól szebben,
mint a könnyörülő
édes szeretetben.

Felhasznált irodalom

- ALEXANDER, Pat – ALEXANDER, David (szerk.) 2001. *Kézikönyv a Bibliához*. Ford. Hazai Péter et al. Scholar Kiadó, Budapest.
- BARTHA Tibor (szerk.) 1968. *Jubileumi kommentár. A Szentírás magyarázata*. Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest.
- JÁNOSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Községe, Veszprém.
- LAWRENCE, Paul 2014. *Bibliai kéziatlasz*. Szerk. Richard Johnson. Ford. Görgey Etelka. Kálvin Kiadó, Budapest.
- MAGASSY Sándor (id.) 2005. *Perikópák*. Magánkiadás, Budapest.
- MIKLYA LUZSÁNYI Mónika 2023. *Bibliai kisokos. Mai kérdések a Szentírásról*. Móra Kiadó, Budapest.
- PECSUK Ottó (szerk.) 2004. *Bibliaismereti kézikönyv*. Kálvin Kiadó, Budapest.
- SOGGIN, J. Alberto 1999. *Bevezetés az Ószövetségbe*. Ford. Hoffmann Béla – Víg István. Kálvin Kiadó, Budapest.
- TÚRÓCZY Zoltán 2013. *Időszerű szeretet*. Túróczy-hagyaték Alapítvány – Luther Kiadó, Budapest.

■ BUDAY ZSOLT